

Nova Pravda

Leto I. Naročnina
 Štev. 13 Mesečno Din 8.—
 Četrletno „ 10.—
 Polletno „ 15.—
 Celoletno „ 25.—
 Posamezna Uredništvo
 številka in uprava:
 Din 1.— Ljubljana, Dalma-
 tinova ulica št. 8
 Telefon števil. 2132
 Izhaja vsak Rokopisov ne vra-
 prvi in tretji četrtek čamo — Poštni
 v mesecu ček. račun 17.177.

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Brez srčne kulture ni
 socializma ne demokratizma.

Ali gospodarstvo stori svojo dolžnost?

—c Delavci in nameščenci morajo v borbi za svoj skromni obstanek in za malenkostno izboljšanje svojega socialnega položaja pogosto slišati kaj čudna izmikavanja in zatrjevanja delodajalcev. Včasih so prigovori in izgovori pomešani s sentimentalnimi čustvi in izlivi goreče ljubezni do delavcev in nameščencev, izgleda včasih, kakor da so delodajalci bolj vneti za socialne potrebe svojih delojemalcev, kakor slednji sami. Delodajalci na svojih zborovanjih ali v svojih stanovskih publikacijah zatrjujejo, da visoko spoštujejo naše delavce in nameščence, da uvažujejo njih odgovorno in težko delo, priznavajo utemeljenost njih zahtev, vsaj v nekem obsegu, hočejo najti pota in sredstva, da se med kapitalom in delom ustvari mirno sožitje, ki je pogoj za uspešno gospodarsko uveljavljanje in tudi pogoj za stalnost in uspešnost socialne zaščite človeka v delovnem razmerju. Delodajalci z ogorčenjem zavračajo očitke, da je njih miselnost in njihov odnos do delavcev in nameščencev prožet socialnih anacionalnih stremeljenj in da je osnovno in glavno in edino jedro vseh njihovih prizadevanj le lastni osebnih dobiček. Čitali smo slavošpevne članke v listih, v katerih so bile podarjene velike in neizpodbitne zasluge naših gospodarskih oseb za narodne interese ljudstva in države in da skoraj ni borbenejših in doslednejših nacionalistov od naših gospodarstvenikov. Pogosto čujemo zatrjevanja, da brez gospodarske kulture ni splošne narodne kulture, ne more biti govora o socialnem in gospodarskem napredku naroda. Ustvarjanje gospodarske kulture, ki ima svoj voden izraz v socialnih in socialno-zdravstvenih prizadevanjih in ustvarjanjih našega gospodarskega življenja, spada k bistvenim programskim točkam gospodarskih korporacij in organizacij, tako slišimo zatrjevati ugledne ideologe in predstavnike naše gospodarske javnosti. Gospodarsko življenje mora biti prežeto globokega in iskrenega razumevanja za težave in težnje malega delovnega človeka, ki ustvarja pozitivne vrednote za splošno blagostanje naroda, tako se slišijo besede o slavnostnih prilikah.

Mi bi se socialne miselnosti, ki naj bi duševno in praktično prerajevala naša gospodarska uveljavljanja in bi odnos med delom in kapitalom dvigala na višjo etično stopnjo, iskreno veselili, ker bi v tej duševni razpoloženosti in v tem razumskem gledanju na bistvo gospodarskega življenja naroda dejansko mogli videti jamstva in znake boljše, trdne in velike bodočnosti naroda in države. Mi v nalogah našega narodnega gospodarstva vidimo in moremo videti samo en osnovni namen: narodno gospodarstvo nikdar ne sme služiti posamezniku in njegovim sebičnim težnjam, vsako gospodarsko uveljavljanje bodisi posameznika ali delniških družb bodisi države ali drugih javnih

Vsebina: Ali stori gospodarstvo svojo dolžnost / Razkroj komunizma / Nesocialni nazori / Sokolska Ljubljana je govorila / Odmevi / Cena in plača / Naš železničar / Napad na zadrugištvo / Ali je stavka razlog za odpust / Sanacija / bratovskih skladnic / Strokovni vestnik / Zanimivosti in pripombe

korporacij, mora zasledovati samo en glavni cilj: nuditi narodu pogoje za telesni obstoj, mu zagamčiti dostojno gospodarsko in kulturno izživljanje in skrbeti, da se splošni življenjski pogoji naroda dvigajo. Le pod tem predpogojem sme narodno gospodarstvo uživati zaščito zakona, moralno pomoč ljudstva ter materijelno pomoč države. Mi smo mnenja, da spada k jasnim in nedvomnim dolžnostim naše gospodarske aktivnosti potreba, da predstavniki gospodarske proizvodnosti vodijo najskrbnejše račune — in to iz lastne uvidenosti in inicijative o socialni zaščiti delavca in nameščenca. V redu in v veliko korist naše kulture, našega nacionalnega ugleda in naše gospodarske rasti bi bilo, ako bi bili socialni boji omejeni na najnujnejšo potrebo in res le iz razlogov in vzrokov, ki po splošni zdravi pameti in po danih razmerah res globoko posegajo v kolesje gospodarskega ustroja. Trdimo, da mora biti težišče vsake gospodarske delavnosti **delovni človek**, ki je stvaritelj gospodarskih vrednot in nositelj telesnih in duševnih energij, ki ženejo kolesa državnega gospodarskega in kulturnega življenja. Gospodarsko-socialna kultura bi morala biti največje gonilna sila v hotenju po napredku in po gospodarskem razmahu na vseh poljih gospodarskih potreb. Delovna energija je oni kapital, ki denarnemu kapitalu da gotovo vrednost, zato je denarni kapital podrejenega pomena, kadar presojava življenje iz vidika narodne skupnosti in iz vidika velike in dolge bodočnosti. Pametna gospodarstva in državna politika mora v svojo gospodarsko bilanco vnesti tudi postavko: **človek**. Ta postavka mora ostati ohranjena pri najsvetlejši delovni moči, ker je gospodarsko in nacionalno popolnoma napačno gledanje in naziranje, češ, ako cena delovne sile odpove, pride na njeno mesto takoj deset in več novih. Gospodarska in politična jakost in veličina naroda ne leži v številu invalidov in bolnikov, v množici izčrpanih in hirajočih delovnih ljudi, v prezigodnjem in v preštevilnem umiranju. Gospodarska moč naroda je skrita v zdravih mišicah.

Naša gospodarska javnost in odgovorni predstavniki naše gospodarske politike na polju gospodarsko-socialne kulture niso ustvarjeni, odnosno gre razvoj miselnosti iz objema starih re-

akcionarnih kapitalističnih nazorov v dobo novega reda poštenješe gospodarske demokracije, v čas narodne solidarnosti in skupnosti v borbi za velike socialne reforme, prepočasni naprej. Delavci morajo svoje uspehe še vedno knjižiti samo na račun lastne, dolgotrajne borbe, ki zahteva žrtve. Inicijativ socialno-političnega značaja od strani odgovorne gospodarske politike ni, kakor, da bi se taki problemi stremeljenja po gospodarski prosperiteti posameznika in celote ne tikali. V našem delavskem življenju moramo zaznamovati še vedno nebroj pojavov, ki so tako v sramoto našem gospodarstvu kakor tudi naši splošni narodni kulturi. Ugledna podjetja pri skrajno ugodni konjunkturi delavce še vedno plačujejo po 10 Din pri 10 in 12 urnem delovnem času. Lastnik podjetja uživa ves ugled družbe in velja za kulturnega in civiliziranega človeka. Ukora od svoje strokovne organizacije za svoje nesocialno in anacionalno početje ni dobil. Če tak podjetnik izkaže dobre bilance, pravi družba, da je »dober gospodar« in vsega spoštovanja vreden človek, »ker zna«.

Gospodarstvo mora v temeljih spreminiti načela svojega uveljavljanja in osrednjo točko dejanj in nehanj mora biti **delovni človek in njegova zaščita**. **Zakon o kolektivnih pogodbah in o reševanju delovnih sporov v Bolgariji.**

Tudi Bolgarija polaga veliko pažnjo in važnost na zakonito ureditev delovnega razmerja, da tako izloči iz gospodarskega življenja spore in ustvari socialni mir. — Zakon ima sledečo vsebino: Kolektivna pogodba se more skleniti za eno ali več podjetij iste vrste na odrejenem ozemlju. Kolektivna pogodba ne sme trajati dalj nego tri leta, ona mora biti pri inspekciji dela registrirana. Odpovedni rok mora trajati 20 dni. Kolektivna pogodba je obvezna za vse delavce iste stroke. Kolektivne pogodbe sklepajo strokovne organizacije, ki pa za izvajanje pogodbe ne nosijo materialne odgovornosti. Ako nj organizacije, sme polovica delavcev enega ali več podjetij iste vrste zahtevati sklenitev kolektivne pogodbe. O teh zahtevah razpravlja: 1. občinska komisija za izmirjenje, 2. osrednja komisija pri direkciji dela, 3. minister za trgovino, industrijo in delo, 4. ministrski svet. O zahtevah se mora pospešeno razpravljati. Stavke in izprtja so prepovedane.

Razkol komunizma

V Rusiji se gode zelo čudne stvari, o katerih seveda nimamo jasnih in zanesljivih poročil. Poročila vedo povedati, da so aretacije najvplivnejših in najvišjih oseb v ruski vojski, med državnim uradništvom, med politiki in drugimi vidnimi osebami boljševiškega življenja na dnevnem redu. Ne ostane samo pri aretacijah; tem slede sodne razprave, ki izrekajo najstrožje sodbe, navadno smrtno obsodbe in to celo proti osebam, ki so bile stebel vojaške moči ali stebel boljševiške politične moči ali boljševiškega družabnega reda. Boljševiška policija se ne ustraši tudi aretacij tujih državljanov, ki so v Rusijo pribežali, ker so mislili, da bodo tam dobili raj na zemlji in da bodo utekli preganjanjem v domači državi. Vidi se, da ti komunisti tudi v boljševiški Rusiji niso mogli in ne morejo delati, kar bi hoteli. Stalin, tako se imenuje predsednik Zveze sovjetskih republik, je brezobziren in neizprosno napram vsakomur, ki mu ni všeč. Pred kratkim se je vršil

sodni proces proti osimim najvišjim generalom. Bili so obtoženi veleizdaje, da so podpirali Japonsko in Nemčijo in z vsemi sredstvi slabili rusko vojaško moč. Eden teh generalov je bil tudi maršal Tuhačevski, ki je bil najvišja glava v armadi. Obsojeni so bili na smrt in ustreljeni. Sto in sto, tisoči vplivnih politikov, uradnikov, oficirjev sedi po ječah. — Ti dogodki v Rusiji, kjer že dvajset let gospodarijo komunistični nauki, nas silijo k premišljevanju: kaj se godi v Rusiji? Zakaj je toliko aretacij? Ali stoji komunizem na trhljih nogah in se more samo še z najstrožjim merami držati na oblasti? Kako globoko v narod je že prodril duh razkranjanja? Ali smo blizu splošne nove revolucije, ki naj pokoplje komunizem, ki ni znal države urediti in naroda zadovoljiti? Zakaj komunizem ljudstvu ni prinesel miru? Kako je mogoče, da so nekdanji najstrašnejši komunisti postali prvi komunizmu nezvesti?

Nesocialni nazori

«Slovenec» je v nekem članku z dne 14. t. m. napisal nekaj strašnih stavkov, katerih ne bi smel nihče napisati, ki hoče, da v državi pridemo do miru, zlasti pa do demokratizacije javne uprave, ki je mogoča samo takrat, ko bodo vsi uradniki smeli in morali služiti samo ljudstvu, v političnih dejanjih in nehanjih pa bodo svobodni državljani v okviru splošnih ljudskih koristi. «Kdor se je državnega kruha probjedel ali ga ne mara pod sedanjjo vladjo, naj se izrazi, pa se mu bo ugodilo.» Iz tega bi nekako sledilo, kakor da država deli milost, ako daje kruh in delo svojim državljanom, dočim smo mi mnenja, da država s tem stori samo svojo dolžnost, kajti človek ima **pravico** do dela. Ako kdo delo opravlja v redu, politično pa hodi svoja pota, **mora v službi biti brez-pogojno zaščiten**, ako nočemo v državni in javni službi imeti samo pokvarjene značaje, ki so ustvaritelji in širitelji vsakovrstnih korupcij. Mi delavci se moramo pa še prav posebno upreti takim nazorom, ki službe in kruh dele po političnih potrebah in simpatijah. Imamo mnogo dokazov, ko so posadke podjetij silili na volišče z lepo in z grdo besedo in tudi z grožnjami, da bo izgubil kruh, kdor se pri volitvah ne bo opredelil po izvestnih željah. Te nazore bomo z vso odločnostjo zavračali. Naš boj mora **na celi črti veljati zmagi za najširšo politično svobodo, ker edino v tej svobodi vidimo predpogoje za izboljšanje svojega socialnega položaja — in tudi spas države same**. Čas je, da ostane vsak človek sam gospodar svojih možganov, ne da bi moral radi tega lačen in teptan tavati po prašnih cestah!

Sokolska Ljubljana je govorila

O pravoslavni binkoštnih praznikih se je vršil v Beogradu župni sokolski zlet ter se je pri tej priliki vršila tekma za zgodovinski Dušanov meč, katerega je sokolstvu poklonil pokojni kralj Aleksander. Pri teh tekmah so člani ljubljanskega Sokola že četrtič zmagali. Razumljivo je, da je ta vest veselo presenetila ne samo Ljubljance, temveč celokupno sokolstvo, predvsem pa ono iz Dravske banovine. Sokoli-zmagovalci so se vračali v torek, dne 22. t. m. z večernim brzovlakom iz Beograda. Seboj so prinesli meč, katerega so si ponovno izvojevali. Pri tej priliki je Ljubljana povedala na ves glas, da je in ostane narodna, sokolska in napredna. Brez vsake velike reklame in agitacije se je zbralo na ljubljanskem glavnem kolodvoru na tisoče ljubljanskega prebivalstva, da pozdravi svoje sokolske zmagovalce. Spontano in dostojno je Ljubljana pozdravila naše Sokole. Tudi narodni delavci se veselimo tega dogodka in čestitamo ljubljanskemu Sokolu, katerega obe vrsti sta izšli zmagoviti iz te viteške borbe.

Narodno zaveden delavec mora biti naročnik „Nove Pravde“

Odmori

Prišel je čas počitnic. Vsakdo hiti izdelovati program, kako bo zdravju najkoristneje uporabil skromno odmerjeni, a zasluženi dopust.

Prirejajo se izleti iz kraja v kraj, nekateri izvedeni z vsem komfortom, nekateri z največjo skromnostjo. Tu avto, avtobus, tam popotna palica in peš ali kolo. Velika razlika med komfortom in pomanjkanjem, a vendar se vse veseli življenja, vse želi uživati čisti zrak in krasoto naše prelepe slovenske zemlje.

Skratka vrvenje na vseh koncih in krajih.

V tem vrvenju sem opazil prekrasni avtobus mariborskih mestnih podjetij, polno zaseden veselih izletnikov.

Že samo konstatacija, da so ta najmodernejši in z vsem ugodjem opremljeni avtobus izdelale domače roke, sem bil presenečen.

Koliko truda, spretnosti in finese je moral dati naš delavec, da je ustvaril tak čudovit kolos, ki ga nam niti inozemstvo ne more postaviti boljšega, niti ne enakega.

Čast delu naših pridnih slovenskih rok, čast napredku in spretnosti naših ustvarjalnih činiteljev, ki so poskrbeli za ugodje vseh, ki se tega vozila poslužujejo.

Izletniki so razigranih lic izstopali in hiteli v različne smeri.

Našega delavca, ki je s spretnostjo svojih rok ustvarjal to čudovito moderno in vsem potrebam odgovarjajoče prevozno sredstvo, med izletniki nisem opazil. Ni zmožl stroškov, ker njegova kupna moč komaj zmaga cene na trgu, kamoli da bi si omislil tako izletno vožnjo. Delal je za druge in ne — zase. Ponosen je pa na svojo zmožnost, srce mu zaigra ob pohvalnem priznanju njegovih vrtilin in vendar ni vesel, ker tudi on bi se rad vozil v vozu, ki ga je ustvarjal.

Radoveden sem, če se izletniki ob hvali voza spomnili onega, ki je ustvarjal, našega slovenskega inženjerja in pridnega in vestnega delavca. Goto-vo ne!

Cena in plača

— k Vsi stanovi tvorijo družbo, v kateri živimo. Stanovske interese so medsebojno tesno povezani in kdor te povezanosti ne upošteva, je škodjivec družbe, v kateri živi.

Tem logičnim in naravnim smernicam bi mogla neizprosno slediti tudi gospodarska politika v družbi, pa bi se ne dogajalo, da raste čedalje večja množica onih, ki žive od dela svojih rok in uma in nič nimajo, nasproti peščici ljudi, ki imajo vsega v izobilju.

Cene na živilskem trgu stalno rastejo in dosegle so že 28% povisek najnujnejšim življenjskim potrebščinam, med tem ko so plače ostale iste, v kolikor se niso celo znižale.

Kako naj mali človek vzdrži gospodarsko ravnovesje, če se je njegova kupna moč zmanjšala za celih 28%.

Kakor so stanovske interese medsebojno tesno povezani, tako bi morala biti tudi tesno povezana **cena in plača**, ter bi se ne smela cena neodvisno regulirati in brez ozira na problem za-
služka ali nasprotno.

Le na tak način bi bilo mogoče preprečiti trenja v družbi, katerega posledica je nezadovoljstvo širokih plasti naroda.

dica je nezadovoljstvo širokih plasti naroda.

Pravilno je, da se zaščiti kmeta, a zaščititi se mora tudi njegovega konzumenta, to je delavca in nameščenca, državnega uradnika itd.

Kmet je v svojo obrambo pač izvajal povišanje cen svojim pridelkom, pomagano pa mu je s tem bore malo, če mali človek takih cen s svojo kupno močjo vzdržati ne more. Že itak velika utesnitev načina življenja našega malega človeka spravlja in ustvarja neuravnovesjenost, ki ima in more imeti neugodne posledice.

Trud nekaterikov za znižanje prejemkov je stalno na dnevnem redu in budno morata stati na straži delavec in nameščenec, da ne doživita kakega ne-
ljubega presenečenja.

Ali je tak način reševanja naših socialno-gospodarskih prilik potreben in odgovarjajoč? Gotovo ne! Zaščititi je treba tudi malega človeka in ne samo z minimalno mezdo. Zaščititi po bo naravi takrat, kadar bo delavčeva kupna moč odgovarjala cenam na živilskem trgu.

Naš železničar

— k Naši jugoslovanski železničarji se tudi bore za izboljšanje svojega položaja, ki nikakor ni zavidljiv.

Pred nami leži vloga, ki so jo naši vrli narodni železničarji odposlali na merodajna mesta, kako rešiti pereče vprašanje železničarjev.

Sklicujoč se na ekspozice ministra železnic ob priliki proračunske debate dokazuje kvarni vpliv dohodkov in izdatkov na položaj železničarjev in posledice, ki iz tega nastanejo.

Objektivno in konkretno dokazujejo, da delajo železniški uslužbenec čeznormalni delovni čas osemurnika, ker so uslužbenec zaposleni na leto preko normalnih 2240 ur do 3000, 4000 in celo 5000 delovnih ur. Dopusti so pa le delno izkoriščani.

Pri 30letnem službovanju znaša delovni čas enega uslužbenca potemtakem 150.000 delovnih ur, med tem ko državni uslužbenec napravi pri 35letnem službovanju komaj 70.000 delovnih ur. Dokaz, da je železničar službeno dvakrat bolj izkoriščen. Zelo nizka odškodnina za tako trudapolno delo rodi posledice živčne izčrpanosti, prehranjevanje železničarjev ne more zadostiti strogim službenim zahtevam in zahtevam, ki se stavljajo na družinske glavarje.

Posledice slabega vzdrževanja prog se občutijo v nezaposlenosti premogovnih delavcev, znižanje vozne brzine, propadanje stavbenih objektov, voznege in lokomotivskega parka, kar ima za posledico občutno materialno škodo, trpi ugled železniške ustanove in odpornost železniškega ustroja. Vse take posledice se najbolj kažejo v območju subotičke, zagrebške in ljubljanske železniške direkcije. Najbolj izkoriščana in zastopljena je pa ljubljanska direkci-

ja. Potrebno je torej, da se vsakovrstne dajatve za potrebe železniških ustanov in države vobče sorazmerno porazdele pravično na vse državljane enako, v kolikor pa niso potrebne in nise plodonosne, da se jih kratkotalno ukine.

V zaključku se navajajo tudi sredstva, ki so sposobna vse nedostatke odpraviti.

Prinašamo gorenje podatke in način borbe za pravice železničarjev in boljše življenjske pogoje, da tovariši razvidijo, kako težak je boj naših železničarjev, ki so del armade malega človeka, za katere pravice je namenjen tudi naš list.

Mali človek bide danes obupno borbo za biti ali ne biti, dobro vedo, da tako ne more iti dalje.

Socialne neenakopravnosti v družbi je treba odpraviti in to ne samo v interesu malega človeka, marveč tudi v interesu dobrega razvoja države, njene notranje konsolidacije, ustanovitve blagostanja in veličine državne politične in vojaške moči na zunaj.

Država nad vse. Zadovoljen državljan je predpogoj veličini in slavi države na znotraj in zunaj. Zato s simpatijami spremljamo težko borbo naših narodnih železničarjev, ker s svojim delom uresničujejo del našega programa, ki glasi:

Socialna pravičnost poedincev in stanov.

Zahtevamo socialno enakopravnost vseh Jugoslovanov!

Napad na zadružništvo

— k V Beogradu se je vršila dne 15. maja t. l. konferenca predstavnikov trgovskih zbornic. Časopisje je objavilo med drugim tudi to, da se je na tej konferenci sprejela tudi resolucija, nanašajoča se na zadružništvo, predvsem na konsumne gospodarske zadruge.

Gunjev, strupeno sovraštvu in oster način sestavljene resolucije dokazuje, kako nevesče je zadružni pokret.

Ta napad je zasnovan na popolnem nepoznavanju nalog in ciljev zadružništva in popolnem nerazumevanju za-
slug, ki ga ima zadružni pokret na socialno-gospodarskem in kulturnem polju. Napad sloni na potvorjeni resnici, netočnih trditvah in nelogičnosti, torej skrajno nepravilčen.

Prav pravi «Zadrugar», glasilo Nabavljalne zadruge drž. železničarjev v Ljubljani, da so se predlagalci resolucije postavili na stališče lisičice, ki je svetovala kmetom, kako naj si postavijo kokošnjak za svojo perutnino.

Glavna zadružna zveza ta napad najodločneje odbija in zavrača in izjavlja

v imenu 8000 zadrug z več kot milijon člani, da jih bo ta napad samo bodril za še krepkejšo in živahnejše delo za splošno državno korist v boju proti ne-
lojalnemu delovanju posrednikov, ki je škodljivo konzumentu in producentu.

Ta napad samo dokazuje, da je zadružni pokret na pravem potu.

Dne 3. julija se vrši vsakoletni mednarodni zadružni dan. Brez razlike stanu, vere in narodnosti se bodo zadrugarije celega sveta obrnili ta dan k občestvu človeške družbe, opozarjajoč, da morejo le zadružne ideje, ki vodijo zadružni pokret, **stortiti solidno in pravično osnovo gospodarskega in socialnega sožitja med poedinci in narodi.**

Veličina tega dne bo brez sovraštvu in besnosti pokazala, kako ničevi in malenkostni so spričo nesmrtno ideologije zadružnega pokreta v teoriji in praksi, ki ne pozna zavijanj, neresnic in drugih takih čednosti.

Zadružni duh in zadružna zavest zmagujeta in bosta zmagala.

Narodni mučenik

Ubog študent Dolinar je padel kot žrtve hujskanja in strankarskega terorizma po izreku sv. pisma «Kdor z mečem okoli hodi, bo z mečem pokončan.»

Če koga zadene krivda, naj bo kaznovan.

Da je bil študent Dolinar, ki je padel kot žrtve hujskanja in strankarskega terorizma po izreku sv. pisma «Kdor z mečem okoli hodi, bo z mečem pokončan.»

Če koga zadene krivda, naj bo kaznovan. Ti so večji in pravi krivci. Najdejam se, da bo oblast posvetila tudi na to stran.

(Tako piše «Slov. Beseda» z dne 18. junija 1937.)

Živković v Ljubljani

V Ljubljano in v Slovenijo je prišel predsednik Jugoslovanske nacionalne stranke Peter Živković, da tu opravi politične sestanke in posle. Zadel pa je slabo. Pristaši druge stranke so mu priredili zelo burne in vsestranske demonstracije v vseh krajih, kamor je prišel. Demonstranti so se posluževali nasilnih sredstev; letelo je kamenje, gnila jajca,

palice so pele svojo pesem. Več oseb je bilo ranjenih. Demonstranti so bili organizirani in so se vozili iz kraja v kraj in tako spremljali Petra Živkovića. — Mi se te stvari ne bi dotaknili, ker demonstracije niso nič posebnega in se vrše povsod po svetu. Toda iz vidika naših interesov pa moramo povedati tole: organizirane demonstracije ene politične skupine napram drugi ne prispevajo k pomirni duhov, ki nam je v Jugoslaviji tako zelo potrebna in ki spada k osnovnim točkam delovnega programa sedanje vlade. Organizirane demonstracije so v bistvenem nasprotju z zabrano po politični svobodi in po demokratizaciji javnega življenja. Ako osvojimo nasilne demonstracije kot politično bojno sredstvo, potem po političnem razmah omogočen vsem, malim pa tudi velikim strankam, kajti nasilju je težko biti kos. — Petra Živkovića so nekateri listi označili, da je «neljub gost». Potemtakem ima vsaka politična stranka pravico, da politikom druge stranke reče, da so neljubi gostje; mi smo odločno proti temu, da bi srbske ali hrvaške politike, kadar pridejo v Slovenijo, smatrali samo kot goste, ker tudi nočemo, da bi bili Slovenci v Srbiji ali na Hrvaškem samo gosti, katerih se gostitelj tudi lahko naveliča. Dvomimo, če bodo takj izrazi koristili gospodarskim in socialnim potrebam slovenstva!

Ali je stavka razlog za odpust

To vprašanje je posebno važno za delavske zaupnike v obratih. Zaščita zaupnikov je v splošnem slaba, tako da so oni v stalni nevarnosti, da radi svojega uveljavljanja pri podjetniku padejo v nemilost in so vrženi na cesto, da postanejo brezposelni. Pri lanskoletnih stavkah v tekstilni stroki je bilo odpuščeno tudi večje število obratnih zaupnikov, češ, da so se svojevoljno odstranili od dela in da je zato podan zakoniti razlog za odpust brez odpovedi in da zaščita zaupniškega položaja v takem slučaju ne velja. Za pametnega in razsodnega človeka, ki pozna socialno tendenco zakonskih predpisov o zaščiti obratnih zaupnikov, je bilo vedno jasno, da mora biti zaupnik tudi v času stavke zaščiten, ker bi pri nasprotni razlagi delavci ravno v najbolj kritičnih trenutkih izgubili zaščito, ki jim jo nudi ustanova obratnih zaupnikov. Vse intervencije pri trdovratnih podjetnikih so ostale breuspešne. Stvar je morala pred sodišče, kar je za «socialno» miselnost našega podjetniškega sveta zelo značilno. Sodišče je razsodilo tako, kakor je po zakonu razsoditi moralo: obratni zaupnik radi tega, ker se je udeležil **upravičene stavke delavcev** iz tega razloga ne sme biti odpuščen od dela in uživa še naprej zaščito kot obratni zaupnik.

preganjanj obratnih zaupnikov v nekaterih podjetjih, zlasti v onih, v katerih gospodari nemški duh, mora biti

enkrat za vselej konec. Ne gre, da bodo obratni zaupniki morali svojo zaščito vedno uveljavljati pred sodiščem. Obratnim zaupnikom mora prvo in glavno zaščito nuditi socialna miselnost podjetnika! Delavstvo mora kot en mož enotno in strnjeno stati na braniku za pravice obratnih zaupnikov in za njih vsestransko temeljito zaščito. Izigravanje mora biti konec!

NSZ v Slov. Konjicah

Po stavki v Laurichovi tovarni je delavstvo spontano zahtevalo ustanovitev NSZ. Po izvolutvi pripravljalnega odbora so bila vložena pravila in se bo ustanovni občni zbor vršil že meseca junija. Kljub temu, da pravila še niso potrjena, pa ima podružnica že nad 100 članov. Zmagala je torej razsodnost in solidarnost delavstva. Tudi v tem primeru se je ponovno dokazalo, da se s hujskanjem in nepremišljenimi akcijami ne doseže ničesar. O tem se je prav lahko prepričal tudi «tajnik» Cvikelj in vsi oni, s katerimi se je družil. Gotovo je že nastopil glavobol ali pa še celo kaj hujšega.

Informirani smo, da je zelena organizacija vložila nekaj osnutke kolektivne pogodbe za delavstvo Laurichove tovarne. Toda delavstvo ta osnutek odklanja, ker bo že samo poskrbelo, da

STROKOVNI VESTNIK

Dr. Branko Alujevič:

Sanacija Bratovskih skladnic

Rezultat dosedanjega prizadevanja za sanacijo bratovskih skladnic je pred kratkim objavljena uredba o osrednjem skladu bratovskih skladnic in rezervnih skladih glavnih bratovskih skladnic. Osnovne misli te uredbe so bile objavljene v «Novi Pravi» od 28. 5. 1937, danes pa hočemo prikazati, kako je zakonodajalec predvidel zbiranje potrebnih sredstev za končnojavno rešitev tega perečega vprašanja.

Uredba izrecno poudarja, da je namen Osrednjega sklada in rezervnih skladov posameznih glavnih bratovskih skladnic brezpogojno zavarovanje pravic delavcev in nameščencev, ki jih pridobijo na podlagi zavarovanja pri bratovskih skladnicah. Fondi so pomožnega značaja, t. j. služijo za kritje onih izdatkov na račun zavarovanja, ki jih bratovske skladnice ne morejo kriti kljub vsem sanacijskim ukrepom po svojih tozadavnih predpisih.

Sredstva teh pomožnih sanacijskih fondov so:

1. polodstotni prispevek od vrednosti prodanih ali v podjetju samem za nadaljnjo predelavo uporabljenih rudarskih in topilniških proizvodov, ki ga plačujejo vsa rudniška in topilniška podjetja, za katera velja rudarski zakon. Tega prispevka pa ne plačujejo podjetja, ki prodajajo ali sama uporabljajo marmor, cementni lapor, magnezit, mavce, mlinske kamne in infuzorno prst.

2. rudarsko-socialni prispevki, ki se pobirajo pri prometu antracita, premoga in kokska. Ti prispevki znašajo pri permo-karbonskem premogu in antracitu v rznih od 10 do 30 mm, pri premogu za cementno industrijo in pri koksu za industrijske in metalurške namene po din 2.— od tone. Pri lomnem premogu se plačuje din 10.— od tone; pri premogu in antracitu z nad 30 mm velikimi zrni kakor tudi pri koksu, ki ne služi v prej omenjene namene, se plačuje din 40.— od tone. Teh prispevkov ne plačujejo državne in od države subvencionarne prometne naprave in plinarne; oproščena so tudi podjetja, ki prispevajo v sanacijski fond prispevek po točki 1.

Posebna sredstva pa so predvidena za kritje dodatka pokojninam starih upokojencev:

3. polodstotni prispevek od vrednosti prodanih proizvodov, ki ga plačujejo rudniška in topilniška podjetja v dravski banovini in tudi ostala rudniška podjetja za premog, ki ga prodajo na ozemlju naše banovine. S tem se krije dodatek pokojninam zavarovancev v dravski banovini, ki so bili upokojeni pred 1. 1. 1925., kakor tudi vse stvarne obveznosti pokrajinskega pokojninskega sklada po tozadavnem zakonu iz leta 1922., in sicer proti rentnikom Pokojninskega zavoda, Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in Humanitarnega fonda. Ta prispevek sme ministrstvo za gozdove in rudnike na predlog ljubljanske glavne bratovske skladnice znižati.

4. imovina bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada s stanjem z dne 1. 6. 1935, ki je bila prešla na glavno bratovsko skladnico v Ljubljani in ki se sme sedaj uporabiti v najmanj petih letih za kritje dodatkov staroupokojencem in obveznosti bivšega sklada. Za izredne podpore starih upokojencem se bo izločilo do 5% od letno porabljenih vsot;

bomo dobili tako kolektivno pogodbo, s katero bo zadovoljno vse delavstvo in ne samo mala družbica, ki se je kretala okoli «tajnika» Cviklja. Brez hujškanja in brez demagogije bomo šli na delo. Naše stremenje gre za tem, da se vzpostavi socialni mir in zagotovi mirno sožitje med nami. Z organizacijsko močjo pa bomo dosegli boljše delavne pogoje. Nacionalno delavstvo je na pohodu.

5. dopolnilni prispevek, ki ga porazdeli glavni upravni odbor glavne bratovske skladnice v Ljubljani na premogovnike v dravski banovini. Ta prispevek se odmeri sorazmerno z vrednostjo prodanega premoga, in sicer samo, v kolikor ne zadoščajo sredstva iz točk 3. in 4. za kritje dodatkov pokojninam starih upokojencev in obveznosti bivšega pokrajinskega sklada.

Prispevka po točkah 1. in 3. ter dopolnilni prispevek po točki 5. se določajo od one vrednosti dotičnega proizvoda, po kateri se odmerja davek na poslovni promet. Prispevek po točki 1. se plačuje predvsem za dokončno prodani proizvod, ne pa za rudniške ali topilniške proizvode ter kurivo, ki so bili uporabljeni pri izdelavi s tem prispevkom obremenjenega proizvoda. Ako se predelujejo rudniški ali topilniški fabrikati pri istem podjetju v proizvode, ki niso zavezani plačevanju prispevka iz točke 1., je treba plačati ta prispevek na prvotni rudniški ali topilniški proizvod, ki je služil za predelavo, po njegovi tržni ceni.

Minister za gozdove in rudnike sme po potrebi in na predlog upravnega odbora osrednjega sklada izpremeniti višino prispevkov po točkah 1. in 2.

Prispevke zbirajo pristojne glavne bratovske skladnice, razen rudarsko-socialnih prispevkov od **uvoženega** antracita, premoga in kokska, ki jih pobirajo carinarnice ob carinjenju. Do 15. vsakega meseca morajo podjetja sporočiti pristojni glavni bratovski skladnici v minulem mesecu opravljeni promet in poslati prispevke.

Podjetja morajo voditi o vseh pobranih prispevkih posebno knjigo, ki spada pod kontrolo pristojnih rudarskih oblasti. Za redno in pravilno izročitev prispevkov odgovarjajo podjetja s svojo imovino. Nepravilnosti in neredno vplačevanje prispevkov se kaznujejo.

Osrednjemu skladu pripada 50% prispevka, pobranega od vrednosti prodanih ali v podjetju samem za nadaljnjo predelavo uporabljenih rudarskih in topilniških proizvodov. Minister za gozdove in rudnike sme po potrebi in na predlog upravnega odbora osrednjega sklada izpremeniti višino tega deleža v korist osrednjega sklada ali rezervnih skladov glavnih bratovskih skladnic. Ostali del teh prispevkov pa si pridržijo vsaka glavna bratovska skladnica za svoj rezervni sklad.

Prispevke, ki gredo osrednjemu fonda, morajo glavne bratovske skladnice in carinarnice poslati Hipotekarni banki, v kolikor niso pooblaščenice za njih neposredno uporabo. Glavne bratovske skladnice morajo poslati te prispevke najkasneje do konca tekočega meseca za pretekli mesec. Pri zamujenih prispevkih morajo glavne bratovske skladnice zaračunati za osrednji sklad ustreznih del zamudnih obresti. Izterjevanje zaostalih prispevkov se vrši tako, kakor pri običajnih prispevkih za bratovske skladnice.

Carinarnice morajo poslati pobrane prispevke Državni hipotekarni banki za osrednji sklad takoj po izvršenem plačilu.

Po čl. 1. uredbe je osrednji sklad bratovskih skladnic javnopravna ustanova z značajem pravne osebe, katero nadzoruje ministrstvo za gozdove in rudnike. Na čelu osrednjega sklada je upravni odbor sestavljen iz dveh zastopnikov vsake glavne bratovske skladnice; enega zavarovanca in enega podjetnika. Zastopnike in njih namestnike določa ter izmenjuje glavni upravni odbor glavne bratovske skladnice. Upravnemu odboru predseduje načelnik oddelka za rrvovno rudarsko nadzorstvo pri ministrstvu za gozdove in rudnike. Uprava osrednjega sklada se vrši po predpisih za glavne bratovske skladnice. Upravni odbor mora vsako leto predložiti ministrstvu poslovno poročilo in zaključne račune v obdobju.

Stroški za upravo osrednjega sklada se krijejo iz njegovih sredstev. Člani upravnega odbora nimajo pravice do nagrade dobijo pa povrnjene dejanske stroške.

Pravico do pomoči iz osrednjega sklada imajo one glavne bratovske skladnice, ki so izčrpale vse sanacijske možnosti in rezervni sklad, pa ne morejo kljub temu kriti izdatkov za pokojnine. Prizadeta glavna bratovska skladnica mora prositi za podporo, prošnja mora biti utemeljena s potrebnimi listinami. Upravni odbor osrednjega sklada sklepa o pomoči in načinu njenega izplačila. Proti temu sklepu je dopustna pritožba na ministrstvo za gozdove in rudnike, čigar odločba je izvršna. Osrednji sklad je upravičen vršiti stalne ali periodične preglede glavnih bratovskih skladnic, ki zahtevajo ali prejemajo podporo.

Minister za gozdove in rudnike sme odrediti, da se dajo iz osrednjega sklada izredne podpore zavarovancem bratovskih skladnic ob velikih rudniških nesrečah.

Rezervni skladi glavnih bratovskih skladnic so last vsake posamezne glavne bratovske skladnice. Za njih upravo veljajo določbe pravilnika o bratovskih skladnicah. Služijo za sanacijo dotične glavne bratovske skladnice, seveda v kolikor ne zadoščajo ostala

sredstva za sanacijo po obstoječih pravilih.

Prevzem obveznosti bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo se vrši po potrebi, toda največ do zneskov, izplačanih v letu 1934.

Imovina osrednjega sklada za sanacijo glavnih bratovskih skladnic, ki je bil ustanovljen z uredbo z dne 7. 5. 1935, je prešla na osrednji sklad bratovskih skladnic. Obveznosti bivšega pokrajinskega pokojninskega sklada, ki so bile prevzete za čas od 1. 6. 1935 do 1. 6. 1937 po uredbi od 7. 5. 1935, se bodo krije s prispevkom premogovnikov v dravski banovini, ki se pobira sorazmerno z vrednostjo v istem času prodanega premoga.

Osrednji sklad mora vrniti subvencioniranim prometnim ustanovam prispevke, ki so jih vplačale po uredbi z dne 7. 5. 1935.

Uredba o osrednjem skladu bratovskih skladnic in rezervnih skladih glavnih bratovskih skladnic je v veljavi od 1. junija 1937.

Navodila za izvrševanje te uredbe in pravilno tolmačenje daje minister za gozdove in rudnike.

Iz podružnic

Jesenice. Dne 4. t. m. se je vršil članski sestanek, na katerem je poročal tov. predsednik o zakonu minimalnih mezd, kolektivni pogodbi stavbincev, ki je z današnjim dnem stopila v veljavo, v splošnem pa o gospodarski krizi s posebnim ozirom na položaj delavstva pri KID in izvajanja kolektivne pogodbe in učinek nepogodbenih akordov. Poročal je, da je podružnica v smislu kolektivne pogodbe iznesla ugovore, ker je poskusna trimesečna doba potekla koncem maja in da na to še nismo prejeli nikake odločitve ali rešitve. Tudi nimamo do danes nikakega obvestila, v koliko so se upoštevali akordni ugovori, kljub zagotovitvi, da bo do konca maja vse točno določeno. Poročal je tudi, da je imela poskusna doba svojo slabo stran, ker se je precej operiralo z grožnjami in preganjanji, tako da so se dogodili slučajni onesveženja delavcev. Ugotovilo se je tudi, da se dela v skoro vseh obratih tudi ob nedeljah z nadurami, da pa se v nekaterih obratih dela brez procentov, v zameno je pa delavec kateri drug dan prost, kar je nepravilno. Položaj na novo sprejetih delavcev je krivičen z ozirom na 20% manjši zaslužek, kar se dogaja tudi pri akordih. 20% akordni odteljal je porazdeljen na ostale delavce v skupini. Delavstvo se zaveda, da je tak način odškodovanja krivičen, zato je zaupniški zbor NSZ sklenil in stavljal predlog, da odstopa od poviška v korist oškodovancem. Za uveljavljenje tega predloga manjkajo še izjave ostalih organizacij podpisnic kolektivne pogodbe, prepričani pa smo, da bodo izjave pritrilne, ker je to želja celokupnega delavstva. Glede vprašanja delovnih oblek, je ravnateljstvo že na razpravi izjavilo, da se iz tega ne bo delalo vprašanja za slučaj, kjer bo za to dana potreba, na intervencije smo dobili iste odgovore in obljube, v obratu samem se pa postopa drugače. Le žal, da niso vsi upravičenci delovnih oblek v pogodbi točno določeni. Tudi uvrstitve v skupine so v nekaterih primerih krivične, zlasti tam, kjer je ukinjeno akordno delo. Z vpeljavo novega meznega urada se vodijo tudi nove mestne liste, s katerim se pretežna večina članstva ne spozna, ker se dogajajo tudi primeri, da nepravilno izkazujejo delavski zaslužek. Vsled tega se je pri naši podružnici ustanovil poseben računski odteljal, ki bo na željo članstva kontroliral izkaze. — K vsem tem navedenim primerom je organizacijski zbor zavzel svoje stališče, ki se pismeno predloži ravnateljstvu KID. Vsebina dopisa je bila na sestanku prečitana in z nekaterimi dodatki soglasno sprejeta. — Pri raznoterostih je predsednik tov. Zupan podal poročilo o razgovorih glede lokalnega «Pokojninskega sklada». Kjer sta s tov. predsednikom Javorniške podružnice Kraljem zastopala predloge zaupniškega zbora NSZ skupno z zastopnikom JSZ. Zastopnik KID je vzel predloge na zna-

nje in obljubil, da jih bo pri sestavi nove kolektivne pogodbe upošteval. Ko bo osnutek gotov, ga dobe organizacije v izjavo ter se bodo eventuelno stavljeni predlogi in želje upoštevali, v kolikor bodo v skladu s proračunom. Prav posebno se je stavila želja, da se na vsak način pristopi k reševanju stanovanjske krize, k čemur bo prav dobro služil sklad, ki bo delavstvu omogočil, da pride do cenene kredita, ker se v skladu z našim stališčem, da se predvidena naložba imovine uporabi v prvi vrsti za reševanje stanovanjske krize z investicijami v stanovanjske hiše. Po živahni debati je bilo tudi to stališče soglasno odobreno. Sklenilo se je tudi, da se vabilo Sokolskega društva na Blejski Dobravi k razvitju prapora odzovemo ter s svojim praporom priključimo peš izletu Sokola na Jesenicah, Se-stanek, ki je bil vseskozi stvaren in na višku resne debate, je tov. Zupan zaključil ob največjem živahnem razpoloženju prisotnih. Izražena želja, da se skoro skliče enak sestanek, se bo upoštevala čim prej, medtem ko odgovor na našo vlogo. — Iz gorenjega je razvidno, da je jeseniška podružnica v polnem razmahu in na pravi poti. Tako je prav.

Medvode. Družabno in strokovno življenje je pri nas v najlepšem razmahu. Z rednimi sejami agilnega odbora se ustvarjajo predpogoji za uspešen zaključek stavljenih predlogov. Kljub neugodnim razmeram, v katerih živi delavstvo papirne stroke radi redukcij v tovarni ni padla morala članstva. V nedeljo, dne 20. t. m., je priredila podružnica veliko vrtno veselico na telovadišču «Sokola» z zelo pestrim programom, katere čisti dobiček je namenjen podporam brezposelnih članov. Že v popoldanskih urah je bilo živahno vrvenje na veselici prostoru, ki se je proti večeru z zelo veliko udeležbo razmahnilo do pravega in neoviranega razpoloženja. Domača godba «kvartet» pod vodstvom tov. Ovna in Tamburaški zbor NSZ iz Ljubljane sta neumorno menjaje skrbela, da je prišla tudi plesa željna publika na svoj račun. Veselico razpoloženje se je raztegnilo v pozne nočne ure. Agilni naš predsednik tov. Oven, ki je duša vsega gibanja, je s svojo priznano požrtvovalnostjo zopet dokazal, da je mož na mestu v odboru, pri godbi in organizaciji. Predsednik veselice odseka tov. Šmid je z ostalimi člani odseka skrbel, da sta vladala red, mir in vedro razpoloženje in da nikomur ni ničesar manjkalo. Veselico je posejilo precej ljubljancem, ki so odnesli zelo ugodne utise, le žal, da jih je neugodna železniška zveza silila k prezgodnjemu slovesu. Prireditelj je v moralnem kakor v finančnem oziru uspela najzadovoljivejša, kar gre zahvala vsem, ki so pripomogli do uspeha. Takih družabnih prireditev si želimo še več.

ZANIMIVOSTI IN PRIPOMBE

Mednarodna konferenca dela v Ženevi zaključena

Po večtedenskem zasedanju je bila danes zaključena mednarodna konferenca dela, za katero je letos vladalo še prav posebno zanimanje, ker so bila na dnevnem redu zelo važna vprašanja, zlasti skrajšanje delovnega časa v cilju omiljenja nezaposlenosti.

Včeraj so izvolili stalni svet mednarodnega urada za delo za prihodnja tri leta. Zanimanje za te volitve je bilo veliko. Izvoljen je bil tudi predstavnik Jugoslavije minister Dragiša Cvetković. Jugoslavija je dobila izmed vseh kandidatov največ glasov. Skupaj je bilo izvoljenih osem članov. Vredno je omeniti, da so pri glasovanju nastopile vse države Male antante, Balkanske zveze in ostalega Balkana soglasno, kar je napravo na konferenčne kroge jako lep vtis.

Na današnji zaključni seji je imel predsednik konference Lamas daljši govor, v katerem je podčrtal velik uspeh tokratnega zasedanja, ki je dalo priliko za temeljito obravnavanje vseh perečih gospodarskih in socialnih problemov. Z zadovoljstvom more ugotoviti, da je akcija za znižanje delovnega časa zelo napredovala in v nekaterih državah že rodila zelo zadovoljive uspehe. Podčrtal je tudi važnost zvišanja starostne meje za zaposlitev mladine v industrijskih in drugih obratih.

K detajlnemu poročilu se še povrnemo.

Hrvaški delavci

organizirani v Hrvaški delavski zvezi, so imeli svojo letno skupščino v nedeljo, dne 22. t. m. v Zagrebu. Zanimivo in za delavski strokovni pokret poučno je, da se je tega zborovanja udeležil in na njem govoril ing. Košutić kot zastopnik in odposlanec Hrvatske kmetijske stranke. Ing. Košutić je rekel: hrvaški delavci so postali pionirji borbe, katero vodi hrvatski kmetijski narod za oživetvorenje socialne pravičnosti.

Pečovnik pri Celju. V Pečovniku je premogovni rudnik, ki zaposluje blizu 70 rudarjev. Pravijo, da se bo rudnik še razširil, ker je premog iz rudnika zelo dobre kakovosti. Rudarji v tem rudniku so deloma domačini, večinoma so pa v rudniki zaposleni rudarji iz drugih krajev, precej iz Zagorja in Trbovelj. Delovni pogoji v rudniku niso ugodni. Zlasti so slabe stanovanjske in prehranjevalne razmere. Rudarji stanujejo v skrajno slabih stanovanjih, raztreseni daleč naokrog, mnogi so po več ur oddaljeni od rudnika, stanovanja so zelo draga. Za prehrano rudarja ni preskrbljeno, kar seveda skrajno neugodno vpliva na zdravstvene prilike teh delavcev. Mezde niso take, da bi rudarji z njimi mogli paralizirati vse druge nedostatke svojega delovnega razmerja. — Rudarji rudnika Pečovnik so se v velikem številu — bilo je navzočih nad 50 oseb — zbrali v nedeljo, dne 15. t. m. v gostilni Stegova k zborovanju, ki je bilo namenjeno predavanju o važnosti, po-

Hrvaški delavci so ustvarili tolika bogastva, da smemo danes Hrvatsko šteti med napredno in relativno najbogajšo deželo v tem delu Evrope. V resoluciji so delavci zahtevali poboljšanje svojega položaja v raznih strokah, zlasti pa izjavljajo, da bodo nadaljevali borbo za zvišanje plač, ker se je draginja življenjskih potrebščin tu pa tam dvignila celo za 100%. — Vemo, da je na Hrvaškem kapital, «ki je zaslužil ves narod», v židovskih rokah. Čudimo se, da ing. Košutić ni omenil pogubne vloge Židov, ki jo igrajo v socialnem življenju delavcev. Ne vemo, kako je hrvatskim delavcem všeč ideologija o «hrvaškem kmetemskem narodu», ker taka ideologija postavlja delavstvo v podrejeno vrsto in daje kmetom položaj privilegiranega stanu. Mi se pa borimo za socialne pravice vsega naroda in smatramo ves narod za nerazdružljivo celoto, brez ozira na stan in poklic in povdarjamo, da je delavec enakovreden in enakopraven činitelj v narodovi skupnosti.

menu in nalogah delavske strokovne organizacije in predpripravam za ustanovitev take organizacije. Predaval je dr. Bohinjec, ki se je v poldrugournem razlaganju dotaknil glavnih nalog strokovne organizacije in temeljev, na katerih mora sloneti delavsko strokovno gibanje. Tudi delavsko strokovno gibanje mora biti narodno in jugoslovansko usmerjeno, ako hoče dobro in trajno braniti socialne težnje delavcev, katerim mora biti vsa država za vsakdanji duh odprta. Predavatelj je rudarje opozoril, da more samo strokovna organizacija, v kateri se mora zrealiti solidarnost in složnost vsega delavstva, uspešno zagovarjati in realizirati aktualne in posebne zahteve rudarjev. Rudarji so se s soglasnim navdušenjem izrekli za ustanovitev podružnice Narodno-strokovne zveze. Izvoljen je bil pripravljalni odbor petih članov, ki bo vložil pravila in pripravil člane za ustanovni občni zbor. Srečno!

Slov. Konjice. Pri nas se bije hud boj za naš obstanek. Gotovo si mislite, da spimo. Temu pa ni tako. Zmagonosno korakamo po svoji začrtani poti in prepričani smo, da bo zmaga Narodno-strokovne zveze popolna.

Nasprotniki nas blatijo z lažnjivimi zavijanji, odvrtačajo zavedno delavstvo od pristopa k naši organizaciji, pa vse to nič ne pomaga. Naš delavec je spoznal predobro preračunano igro z njegovimi interesi, zato se oklepa čedalje bolj trdno naše organizacije. Trik nasprotnikov, da je naša organizacija neveljavna, se ni obnesel.

Zavedno delavstvo dobro ve, kje bodo njegovi strokovni in narodni interesi najbolje varovani.

Nad polovico delavstva se že nahaja v naših vrstah kot dokaz, da vsa laž in demagogija nasprotnikov ni imela svojega učinka.

Spontano razpoloženje delavstva dokazuje, da je konec slepomišenja in da

mora priti do razčiščenja, takrat se bo šele pokazalo, kdo je pravi in resnični zastopnik delavskih interesov.

Zanimanje za naše organizacije se vrši spontano, brez kake posebne agitacije in to je dobro znamenje. Mora nastopiti čas, ko bo delavec dobil svojo pravilno in odgovarjajočo strokovno in narodno zaščito.

Z največjo resnostjo se pripravljamo na ustanovni občni zbor, s katerim hočemo pokazati in dokazati, da imata laž in demagogija kratke noge. Poštene borbe, brez zagrizene strankarske koristi se nam hoče. Zato korakamo z razvito zastavo v vrste NSZ, kjer bodo delavci našli svojo pravilno strokovno zaščito in bo vrnjen njegov narodni ponos, ki je bil zadnje mesece zelo, zelo žaljen.

Tovariši! Vsi v Narodno strokovno zvezo, da pokažemo, da si želimo miru, reda, pravice in spoštovanje dela in pridnosti delavskih rok.

Le tako napreji borci za socialno in nacionalno enakopravnost.

Nov list

Pričelo je izhajati novo delavsko glasilo z imenom «Delavski list», ki je štirinajstnevnik. Izdajatelj je g. Leskovšek Fr., bivši predsednik socialistične Strokovne komisije. V uvodniku trdi L. F., da list nima namena razbijati delavskih vrst, da hoče braniti delavsko skupnost in slogu. List je seveda proti fašizmu nerazpoložen, kar je v redu, seveda pa ne sme kazati, da vidi fašiste povsod drugod, samo pri sebi ne in pa pri JRZ, ki je novemu listu, izgleda, vzor demokratične stranke.

Posnemanja vredno. Predsednik Turčije Kemal Atatürk je daroval vse svoje zasebno premoženje državi.

Turški narod je to dejanje sprejel z največjim navdušenjem.

Pri nas se takega rodoljuba in nesebične požrtvovalnosti ne smemo bati...

Tudi premoženje katoliške cerkve v Nemčiji nameravajo zapleniti, o čemer se bo sklepalo na kongresu narodno-socialistične stranke v Nürnbergu.

Ljubljansko trobilo «Slovenec» je v Nemčiji prepovedan zaradi pisanja o preganjanju katoličanov. O škandalih nenravne smeri se «Slovenec» ni razpisal.

Krvava stavka je izbruhnila v Združenih ameriških državah. Delavci so postali radi nepopustljivosti podjetnikov ogorčeni in prirejajo ostre demonstracije, pri katerih vedno nastajajo spopadi s policijo.

Vsega skupaj stavka okoli 100.000 delavcev.

Bata je zmagal. Pritožba Bate na upravno sodišče v Celju je bila zavrnjena. Pritožba je romala še na državni svet v Beogradu. Tam so pritožbi ugodili in sme Bata pri svoji podružnici v Loki razširiti svoje prodajne pravice.

Ljubljanska opera je gostovala v Trstu in na Reki. Nepopisen val navdušenja gledalcev je le dokazal, da kri ni voda.

«Politeama Rossetti», največje gledališče v Trstu, je bilo za obe predsvi popolnoma razprodano. «Prodana nevesta» je doživela neverjeten uspeh. Aplavzov kar ni hotelo biti konca. Pri tej priliki so poročevalci ugotovili, da so videli v Trstu edini slovenski napis «gostilna» in to na kulisah «Prodane neveste». Ali se je potem čuditi navdušenju, ki je vladalo ob priliki gostovanja.

Mednarodni urad dela v Ženevi je na svoji konferenci sklenil, da se morajo še letos izdati potrebne odredbe za izvanje 40urnega delovnega časa v tednu.

Justifikacija sovjetski generalov daje povod za celo povoden komentarjev, ki si medsebojno silno nasprotujejo, kar dokazuje, da evropski tisk ni točno informiran o ruskih razmerah. Menda so najbolj pravo zadeli listi, ki trdijo, da so bili Trockisti vedno v zelo dobrih odnosih z Nemčijo in nemškimi generalnim štabom, ker da so prepričani, da je samo ena politika dobra, ki se nanaša na Nemčijo. Trockisti smatrajo za glavnega sovražnika Rusije — Anglijo.

Žid Stalin pa tudi ne vodi politike, ki bi za ruski narod bila zadovoljiva.

Le žal, da morajo ravno Slovani ob Volgi žrtvovati svojo kri za židovske eksperimente komunistične diktature.

Zvišanje plač na Francoskem. Poslanska zbornica je izglasovala kredit 620 milijonov frankov za zvišanje plač drž. uslužbencem. Malo prej je bil pa sprejet zakonski predlog, da se zvišajo plače nižjim drž. uslužbencem. Vsem, ki prejemale manj od 12.000 frankov letno se plača zviša. Francoska vlada hoče pač dvigniti kupno moč konzumenta, kar je edino prav. Kaj pa pri nas?

IZ UREDNIŠTVA.

Vse dopisnike in društvene funkcionarje vljudo pozivamo, da pošljejo rokopise do najkasneje vsakega drugega ponedeljka, ker sicer se dopis ne more priobčiti v idoči številki. Društvene funkcionarje pa prosimo, da nam poročajo o važnih socialnih in gospodarskih dogodkih v delokrogu podružnice, ker sicer izraženi želji uredništvo ne more zadostiti.

Uredništvo.

IZ ORGANIZACIJE.

Vsem podružnicam NSZ!

Izvrševalni odbor obvešča funkcionarje, da so nove članske legitimacije v tisku. Dotlej naj potrpe in naj si pomagajo s članskimi izkaznicami. Kakor hitro jih dobavimo, bomo naročila takoj izvršili.

Izvrševalni odbor.

IZ UPRAVE LISTA.

Vse funkcionarje podružnic in poverjenike «Nove Pravde» vljudo opozarjamo, da bodo prihodnje dni prejeli iz uprave lista posebno okrožnico. Prečitajte okrožnico pazljivo in sklepajte o vsebini, navodilih in željah, ki jih uprava lista sporoča vsem, ki so pri listu zainteresirani.

Uprava «Nove Pravde».

ČLANOM NARODNO STROKOVNE ZVEZE

prporočamo

Kolodvorsko
restavracija
v Ljubljani in moderno
Kavarno Majcen
za Bežigradom

TOČNA POSTREŽBA! SOLIDNE CENE!

Vsakdo naj ve,

da je trgovina s papirjem, pisarniški, razmnoževalni, tehničnimi in šolskimi potrebščinami

IV. BONAČ
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 5
najbolje
sortirana trgovina

Polnilna peresa, pisemski papir, albumi, pisalne garniture, keramika, bižuterija in druga moderna darila
Zastopstvo za OZALID

AVT. CIV. ING.

M. A. Stebi
ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

LASTNIK: L. PAULIČ

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi lesence, svetilke, kuhalnike in vse električne aparate dobite
PO NAJNIŽJIH CENAH V PASAŽI PALAČE
„VIKTORIJA“
v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejše likalnice, s katerimi se prihrani 30—50% stroškov za tok

NA ZALOGI JE TUDI VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIJAL